

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ จัดสร้างเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๔ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาให้สร้างสำหรับพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา และประชาชน ตามที่ทรงพระราชดำริ มี ๗ ชั้น ซึ่งผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความประพฤติดี

๒. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๓. ไม่เคยถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายนี้หรือตามกฎหมายอื่น เว้นแต่เป็นการต้องส่งคืนเนื่องจากได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชฯ ดิเรกคุณาภรณ์ ให้เป็นไปตาม พรฎ. ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชฯ ดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ.๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ.๒๕๔๙ จำแนกการกระทำความดีความชอบเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. **กรณีผลงาน** จะต้องเป็นผลงานดีเด่นหรือเป็นแบบอย่างอันควรแก่การสรรเสริญหรือเป็นการกระทำที่ฝ่าอันตรายหรือเสี่ยงภัยเพื่อปกป้องชีวิตหรือทรัพย์สินอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือประเทศ โดยต้องเป็นผลงานของตนเอง และไม่เคยใช้เสนอขอพระราชทานจนได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ มาแล้ว ถ้าเป็นผลงานที่ทำร่วมกันเป็นหมู่คณะ จะต้องสรุปแยกผลงานของแต่ละบุคคลให้ชัดเจนเพื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลได้

การเสนอขอกรณีมีผลงานมาแล้ว ๕ ปี ตามปกติให้เริ่มเสนอขอชั้นที่ ๗ เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ง.ภ.) และให้เสนอขอชั้นสูงขึ้นหนึ่งชั้น ตามลำดับ เมื่อกระทำความดีความชอบเพิ่มขึ้นจนถึงชั้นที่ ๑ ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.) โดยเว้นระยะเวลาแต่ละชั้นตราไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒. **กรณีบริจาคทรัพย์สิน เพื่อสาธารณประโยชน์** เช่น เพื่อการแพทย์การสาธารณสุข การศึกษา ศาสนา พัฒนาชุมชน สังคมสงเคราะห์หรือความมั่นคงของชาติ จะเสนอขอได้ตามมูลค่าของทรัพย์สินที่รวบรวมได้ครบตามจำนวนเงินที่กำหนดแต่ละชั้นตรา ดังนี้

ชั้นที่	มูลค่าของทรัพย์สิน	ชั้นตราที่เสนอขอได้
๗	หนึ่งแสนบาท	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ง.ภ.)
๖	สองแสนบาท	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ท.ภ.)
๕	ห้าแสนบาท	เบญจมาภรณ์ดิเรกคุณาภรณ์ (บ.ภ.)
๔	หนึ่งล้านบาท	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์ (จ.ภ.)
๓	หกล้านบาท	ตติยดิเรกคุณาภรณ์ (ต.ภ.)
๒	สิบล้านบาท	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ (ท.ภ.)
๑	สามสิบล้านบาท	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.)

ไม่ต้องเว้นระยะเวลา ๕ ปี เหมือนกรณีผลงาน แต่ถ้าเคยได้รับพระราชทานชั้นใดแล้ว จะเสนอขอซ้ำชั้นเดิม หรือขอชั้นต่ำกว่าเดิมมิได้ ทั้งนี้ ทรัพย์สินที่บริจาคต้องเป็นของผู้บริจาคหรือที่ผู้บริจาคมีสិทธิบริจาคมิได้ในนามของตนเอง

การบริจาคในนามบริษัทห้างร้าน มิให้นำมาเสนอขอตามปกติ

- การบริจาคทรัพย์สินร่วมกันหลายคน ให้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าแต่ละคนได้บริจาคเท่าใด ถ้าไม่ได้แสดงรายละเอียดดังกล่าว ให้ถือว่าแต่ละคนได้บริจาคเท่าๆ กัน

- การบริจาคทรัพย์สินที่มีใช้เงิน ต้องมีหนังสือรับรองมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่บริจาคจากส่วนราชการที่เสนอขอหรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาค (แยกต่างหากจาก นร.๒) เช่น บริจาคที่ดิน ต้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นผู้ออกหนังสือรับรองมูลค่าของที่ดินแปลงที่บริจาค ซึ่งเป็นราคา ณ ปีที่มีการโอนให้ราชการอย่างแท้จริง

- การบริจาคทรัพย์สิน ซึ่งถ้าจะซื้อขายกัน จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนเสียก่อน

- ทรัพย์สินที่บริจาคต้องไม่เคยใช้เสนอขอพระราชทานจนได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ ตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วและต้องไม่มีเงื่อนไขหรือภาระติดพันใด ๆ

ถ้าเป็นการบริจาคหรือกระทำผลงานให้นิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ ตามรายชื่อที่สำนักนายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา (ปัจจุบันมี ๔๐ นิติบุคคล) ซึ่งหน่วยงานหรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคมีหน้าที่ในการพิจารณาออกหนังสือรับรองแสดงรายการบริจาคทรัพย์สิน (แบบ นร.๒) ให้ผู้บริจาคทุกครั้งที่มีการบริจาค โดยให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอย่างแท้จริงลงนามในแบบ นร.๒ ตามที่กฎหมายกำหนดทุกครั้ง (บริจาค ๑ ครั้ง ออกหนังสือรับรอง ๑ ฉบับ)

การออก นร.๒ สำหรับการบริจาคให้หน่วยงาน
ในส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ให้ดำเนินการ ดังนี้

- **ครั้งละไม่เกินห้าแสนบาท** ให้นายอำเภอและสาธารณสุขอำเภอแห่งท้องที่ที่มีการบริจาคลงนามในแบบ นร.๒ (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลไม่ใช้หัวหน้าส่วนราชการตามกฎหมาย)

- **ครั้งละเกินห้าแสนบาท** ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดที่มีการบริจาคลงนามในแบบ นร.๒ โดยไม่มอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทน

- **การบริจาคให้นิติบุคคล ๔๐ แห่ง** ให้นิติบุคคลดำเนินการออกแบบ นร.๒ โดยให้ผู้แทนนิติบุคคลและเหรียญกษาปณ์หรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินของนิติบุคคลร่วมลงลายมือชื่อในแบบ นร.๒ และให้ส่วนราชการที่ได้รับบริจาคมากที่สุดเป็นผู้รวบรวมแบบ นร.๒ แล้วพิจารณาเสนอขอพระราชทานให้บุคคลต่อไป โดยเสนอคณะกรรมการพิจารณากลับกรองระดับจังหวัด ระดับกรม ระดับกระทรวงตามลำดับ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ พ.ศ.๒๕๓๘

ในกรณีที่เป็นการบริจาคในอดีตและไม่ปรากฏหลักฐานเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาใบรับเงิน ให้หน่วยงานตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ได้มอบให้แก่ผู้บริจาค รวมทั้งสอบปากคำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นบุคคลผู้บริจาคทรัพย์สินและรายการการบริจาคถูกต้อง ให้หน่วยงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแสดงรายการการบริจาคทรัพย์สินให้โดยเร็ว และถ้าเป็น การบริจาคทรัพย์สินให้วัด ต้องส่งสำเนาบัญชีทรัพย์สินของวัดเฉพาะหน้าที่ปรากฏการรับบริจาคทรัพย์สิน และการใช้จ่ายทรัพย์สินดังกล่าว โดยให้เจ้าอาวาสและผู้รับผิดชอบด้านการเงินลงชื่อรับรองแล้วจึงให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลงนามร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีบริจาคเกินห้าแสน แต่ถ้าบริจาคไม่เกินห้าแสน ให้ลงนามร่วมกับนายอำเภอแห่งท้องที่ที่มีการบริจาค

หากผู้กระทำความดีความชอบได้วยชนม์ ในภายหลัง ให้หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดจากการกระทำความดีความชอบของผู้วยชนม์เป็นผู้พิจารณาเสนอขอพระราชทานโดยส่งเรื่องให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการต่อไป ซึ่งการเสนอขอให้ผู้วยชนม์นั้นเป็นการเสนอขอตามคราวแห่งความชอบ ไม่เสนอพร้อมกับการขอพระราชทานประจำปีและไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงเหมือนกรณีทั่วไป

ผู้ได้รับพระราชทานชั้นสายสะพาย (ป.ภ.) จะได้เข้าเฝ้าวันเดียวกับข้าราชการผู้ได้รับชั้น ป.ม. ผู้ได้รับพระราชทานชั้น บ.ภ. จ.ภ. ต.ภ. ท.ภ. ป.ภ. จะได้รับคุม แพรแถบเครื่องราชฯ ใบประกาศฯ และขอพระราชทานเพลิงศพได้สำหรับผู้ได้รับชั้น ร.ท.ภ. ร.จ.ภ. จะได้รับเพียงเครื่องราชฯ และแพรแถบย่อเท่านั้น

ทั้งนี้ ผู้ได้รับพระราชทานต้องส่งคืนชั้นรองแต่ไม่ต้องส่งคืนชั้นสูงสุดที่ได้รับ ทายาทเก็บชั้นสูงสุดไว้ได้ แต่ไม่มีสิทธิประดับ

กำหนดเวลาและเอกสารที่หน่วยงาน/จังหวัดต้องส่งถึงกองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ของปีทีเสนอขอ มีดังนี้
- บัญชีแสดงคุณสมบัติ (แบบ นร.๓) ซึ่งกรอกข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน (ลงนามโดยอธิบดี/ผู้ว่าราชการจังหวัดในแผ่นสุดท้ายของชั้นตรา)

◀ **กรณีผลงาน** ให้สรุปผลงานในช่องผลงาน โดยสังเขป ๓ ชุด

◀ **กรณีบริจาค** ให้กรอกข้อมูลการบริจาคในช่องมูลค่าแห่งทรัพย์สิน ๑ ชุด

- หนังสือรับรองแสดงรายการบริจาคทรัพย์สิน (แบบ นร.๒) ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการลงนามถูกต้อง (ต้นฉบับ ๑ สำเนา ๒) แต่ถ้าขอกรณีผลงานต้องใช้แบบรับรองผลงาน (นร.๑)

- เอกสารประกอบการตรวจสอบตามกรณี ๓ ชุด เช่น สำเนาใบเสร็จรับเงิน สำเนาโฉนดด้านหน้า-หลัง สำเนาหนังสือสัญญาให้ที่ดินต้นฉบับหนังสือประเมินราคาที่ดินทั้งแปลง ปีที่บริจาค และ/หรือหนังสือรับรองมูลค่าแห่งทรัพย์สินที่บริจาค (ถ้ามีใช้เงิน)

- รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงระดับจังหวัด/กรม ประจำปีทีเสนอขอ ๑ ชุด

- เฉพาะกรณีสามัญ - ภรรยาตามกฎหมายมีชื่อบริจาคร่วมกันในใบเสร็จ และประสงค์จะสละสิทธิ์ส่วนของตนให้คู่สมรสนำไปเสนอขอพระราชทานเพียงผู้เดียว ต้องจัดทำหนังสือแสดงเจตนาสละสิทธิ์พร้อมแนบสำเนาทะเบียนสมรส เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณารวม ๓ ชุด

ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้บริจาคลงนามรับรองสำเนาตามกรณี

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ให้ผู้กระทำความดีความชอบแก่ประเทศ ศาสนา ประชาชน

กลุ่มงานทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ

กองบริหารทรัพยากรบุคคล

ชั้น ๕ อาคาร ๕

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๑๖๔๐ , ๐ ๒๕๙๐ ๒๘๐๘

โทรสาร ๐ ๒๕๙๐ ๑๖๔๐